

Добрий день! Рада бачити всіх вас!

Актуалізація та корекція опорних знань , умінь, навичок

Настав час пригадати вивчене під час попередніх уроків.

Лінгвістична гра

1. У словосполученні є головне й залежне слово.
2. Підмет і присудок не є словосполученням.
3. Речення виражає незакінчену думку.
4. За метою висловлювання речення бувають розповідні, питальні і спонукальні.
5. Підмет і присудок – це граматична основа речення.
6. Тире між підметом і присудком уживається, коли вони виражені іменниками у формі називного відмінка.
7. Синтаксис – це розділ мовознавства, який вивчає словосполучення й речення.
8. 1 Словосполучення – щонайменше два слова: самостійне і службове.

Тема уроків: «Другорядні члени речення».

Наша мета – з'ясувати, які особливості має кожен другорядний член речення: на які питання відповідає, якими частинами мови найчастіше виражається, як підкреслюється, для чого існує в реченні

Сприймання й усвідомлення учнями нового матеріалу

1. Опрацювання схеми «Другорядні члени речення».(§41 ст.176)
2. **Робота з пам'яткою «Як визначити члени речення».**

Увага! Щоб правильно визначити другорядні члени речення, питання до них слід ставити **спочатку від головних членів**, а потім – від відомих другорядних!

Осінь тихо крокує нашим містом.

(Що?) Осінь (що робить?) крокує.

Крокує (як?) тихо.

Крокує (чим?) містом.

Містом (чиїм?) нашим.

Узагальнення й систематизація знань

1. Виконання вправ

433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441.

2. Вибірково-пошукова робота

I варіант. Із поданих речень випишіть 3 додатки, підкресліть їх, визначте, якою частиною мови вони виражені.

II варіант. У поданих реченнях знайдіть 3 обставини, випишіть їх і відповідно підкресліть, укажіть частину мови, якою вони виражені.

Осінь мчить уперед на золотому коні. Навколо панує жовтень. Давно відкурликали в небі журавлі. Скоро лист останній упаде з дерев, повіє справжнім холодом і завітає до нашого краю білосніжна зима...

3. Дослідження-відновлення «Я – поет»

Відновіть і випишіть означення, пропущені в даній поезії, підкресліть їх, визначте, якими частинами мови вони виражені.

Облітають квіти, обриває вітер
пелюстки (які?) ... в (в якій?) ... тишині.
По садах (яких?) ... їде гордовито
осінь (яка?) ... на (на яким?) ... коні.

Учні читають вірші, доповнені означеннями.

Учитель. Автором цих рядків є Володимир Сосюра. Що ви знаєте про нього?

1. Перевірка «Хто ж був найближчий до оригіналу?»

Звірте «свої» поезії з рядками В. Сосюри.

Осінь

Облітають квіти, обриває вітер
пелюстки печальні в синій тишині.
По садах пустинних їде гордовито

осінь жовтокося на баскім коні. (Висновки учнів і вчителя).

2. Творча лабораторія

Поширте речення другорядними членами, підкресліть усі члени речення.

Осінь позолотила.

Сумує Жовтень.

Листя злітає.

Контрольно-рефлексивний етап.

Клоуз-тест (усно доповніть речення).

1. Другорядні члени речення – це... .
2. Додаток відповідає на питання... і підкреслюється... .
3. Означення відповідає на питання ..., а підкреслюємо... .
4. Обставина ... .
5. Другорядні члени речення потрібні для того, щоб ... .

Самостійна робота

1. Другорядний член речення, що вказує на ознаку предмета і відповідає на питання: який? чий? котрий?

- А) Обставина
- Б) Означення
- В) Додаток
- Г) Підмет

2. Знайти рядок, у якому вказано всі питання додатка

- А) Хто? Що? Ким? Чим? Яким? Як?
- Б) Де? Куди? Звідки? Скільки?
- В) Який? Які? Чия? Котрий?
- Г) Кого? Чого? Кому? Чому? Ким? Чим?

3. Вказати речення, поширене означенням

- А) Ми бігли стрімголов додому.
- Б) Я хочу стати лікарем.
- В) Маленький струмочок омивав камінь.
- Г) Ніч заховала під ковдру селище.

4. У реченні: "Взимку Андрійкові подобається кататися на санчатах" обставина вказує на:

- А)ступінь дії
- Б)місце дії

- В)мету
- Г) час дії

5.Знайти речення, у якому є всі другорядні члени речення

- А)Марійка любить подорожувати Україною
- Б)У повітрі пахне м'ятою та чебрецем.
- В)Хлопці захопилися новою комп'ютерною грою.
- Г)Море безжально било прибережні скелі.

6.Знайти речення, де правильно визначено додаток

- А)Ти мене не слухаєш!
- Б)Вікна засипало снігом.
- В)Небо було надзвичайно красиве
- Г)Катря не могла стримати сміху.

7.Знайти речення з обставиною місця

- А)Калина - символ України.
- Б)Мені дуже подобаються вірші Ліни Костенко
- В)Сьогодні усе для тебе...
- Г)Надворі бігали дітлахи.

8.Знайти речення, у якому немає означення

- А)Ми щороку відпочиваємо на морі.
- Б)Ти справді хочеш цю книгу?
- В)На лаві лежала куртка батька.
- Г)Зійшла вечірня зоря...

9.У реченні: "Україну я вчуваю в пісні *солов'я!*" виділене слово виконує синтаксичну функцію:

- А)додаток
- Б)обставина
- В)означення
- Г)підмет

10.Знайти усі поширені речення

- А)Оленка хоче стати учителем.

Б)Темноока ніч.

В)Дощ полив і день такий полив'яний...

Г)Садок вишневий коло хати.

Завдання виконуємо в робочих зошитах!

Хай щастить!